VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH**
(NR 76)
z dnia 27 września 2017 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 76)

27 września 2017 r.

Komisja Spraw Zagranicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Roberta Tyszkiewicza (PO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– sprawozdanie Fundacji Solidarności Międzynarodowej z działalności w 2016 r.,

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Joanna Wronecka** – podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami oraz **Maciej Falkowski** – prezes zarządu Fundacji Solidarności Międzynarodowej wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Piotr Babiński**, **Jacek Karolak** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Otwieram posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych. Stwierdzam kworum. Tematem posiedzenia jest, w punkcie pierwszym, rozpatrzenie Sprawozdania Fundacji Solidarności Międzynarodowej z działalności w 2016 r. W punkcie drugim mamy sprawy bieżące.

Czy są uwagi do porządku dziennego. Nie słyszę. Stwierdzam, że porządek dzienny został przyjęty.

Serdecznie witam na dzisiejszym posiedzeniu panią minister Joannę Wronecką, podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, wraz z towarzyszącymi jej osobami. Witam pana Macieja Falkowskiego, prezesa zarządu Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

Szanowni państwo, przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Chcę przypomnieć, że nasze posiedzenie ma charakter jawny. Jego zapis jest dostępny na stronie internetowej Komisji oraz prowadzona jest transmisja z naszego posiedzenia.

Ustawa z 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej zobowiązuje Fundację Solidarności Międzynarodowej do corocznego przekazywania Komisji Spraw Zagranicznych sprawozdania z realizacji zadań. Stąd dzisiejsza obecność prezesa i ten punkt w porządku naszych obrad.

Uprzejmie proszę prezesa zarządu Fundacji, pana Macieja Falkowskiego, o przedstawienie sprawozdania z działalności w 2016 r.

Prezes zarządu Fundacji Solidarności Międzynarodowej Maciej Falkowski:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, chociaż w 2016 r. nie sprawowałem funkcji prezesa FSM, ciąży na mnie statutowy i ustawowy obowiązek przedłożenia sprawozdania za zeszły rok z działań Fundacji w zakresie realizacji zadań z zakresu współpracy rozwojowej. Sprawozdanie w formie pisemnej zostało złożone. Teraz postaram się w krótkich słowach je streścić, mówiąc, co Fundacja w tym zakresie realizowała.

Przypomnę, że FSM jest fundacją skarbu państwa, a ministrem właściwym dla niej jest minister spraw zagranicznych. Fundacja realizuje swoje zadania w ścisłej koordynacji z MSZ, w szczególności z Departamentem Współpracy Rozwojowej.

Jak co roku również w roku 2016 ministerstwo zleciło Fundacji wykonanie zadań w krajach o szczególnych warunkach politycznych, co wynika z przepisów ustawowych. Było to jedno duże zadanie pt. „Wsparcie demokracji 2016”. Przyznane dofinansowanie wynosiło 14,3 mln zł, z czego wykorzystaliśmy 14 019 598 zł. Muszę powiedzieć, że realizacja tego zadania była najważniejszym działaniem Fundacji w zeszłym roku. Wszelkie

pozostałe działania, w tym projekty realizowane ze środków innych donatorów, miały drugorzędne znaczenie. Najważniejsza była realizacja tego zadania.

Było ono podzielone na siedem działań, które postaram się krótko scharakteryzować. Powiem tylko, że w ramach tego zadania Fundacja podejmuje działania własne, realizuje własne projekty, a częściowo jest to wsparcie dla polskich organizacji, głównie pozarządowych, które realizują projekty, a są wyłaniane w drodze konkursów. Trzy z tych działań były realizacją przez organizacje pozarządowe, natomiast pozostałe to były działania własne Fundacji.

Pierwsze działanie to było przeprowadzenie konkursu na rzecz Gruzji i Tunezji. Drugim działaniem była realizacja „Polsko-kanadyjskiego programu wsparcia demokracji na rzecz Ukrainy". Trzecim – realizacja projektu w ramach Nagrody Solidarności. Czwartym – organizacja wyjazdu obserwatorów na wybory. Piątym – prowadzenie biura FSM w Kijowie w celu wsparcia decentralizacji na Ukrainie. Szóstym – projekty własne realizowane na rzecz Białorusi i Ukrainy. Siódmym, ostatnim – prowadzenie centrum informacyjnego dla władz lokalnych w Mołdawii.

Jeśli chodzi o działanie pierwsze, to przeprowadziliśmy otwarty konkurs na projekty na rzecz Gruzji i Tunezji. Dofinansowaliśmy dziewięć projektów, w tym sześć na rzecz Gruzji i trzy na rzecz Tunezji. Jeżeli chodzi o kierunki działań i priorytety tych projektów, to było to wsparcie poszerzenia dostępu obywateli do rzetelnej i pełnej informacji dzięki rozwojowi mediów niezależnych. Drugim priorytetem było wsparcie organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Dofinansowanie tych projektów to suma 1,3 mln zł.

Działanie drugie, czyli realizacja wsparcia „Polsko-kanadyjskiego programu wsparcia demokracji na rzecz Ukrainy". To jest duży, kilkuletni projekt, który jest wspólną inicjatywą Polski i Kanady, zarządzaną przez naszą Fundację. Celem tego projektu jest zwiększenie zaangażowania mieszkańców Ukrainy w tworzenie skutecznych instytucji demokratycznych, szczególnie samorządów, niezależnych mediów, czyli wykorzystanie przez Ukrainę polskich doświadczeń. Ten projekt w 1/3 jest finansowany ze środków polskich, a w 2/3 ze środków kanadyjskich. Tworzyły go projekty mające na celu wzmocnienie wspólnoty władz lokalnych, przygotowujące lokalne społeczności do reformy decentralizacyjnej, a także wsparcie mediów lokalnych. W sumie takie wsparcie otrzymało 14 mediów lokalnych na Ukrainie.

Trzecie działanie, czyli realizacja projektów w ramach Nagrody Solidarności. W ramach tego działania wyłoniono w drodze konkursu projekty, które otrzymały dofinansowanie. Były one realizowane w sferach, w priorytetach wskazanych przez laureata tej nagrody z roku 2015, panią Żannę Niemcową. To były takie sfery, jak: wsparcie białoruskich i ukraińskich instytucji niezależnych mediów, wsparcie rodzin Niebiańskiej Sotni na Ukrainie oraz poprawa wyposażenia i infrastruktury ośrodków kształcenia dla dzieci osób przesiedlonych wewnętrznie, było to głównie wsparcie dla szkół na Ukrainie. W ramach konkursu wyłoniono sześć wniosków i one dostały częściowe dofinansowanie. Przede wszystkim było to wsparcie dla rodzin Niebiańskiej Sotni oraz wsparcie dla szkół. Te projekty zostały zrealizowane w ramach działań własnych Fundacji. Łączna kwota w ramach Nagrody Solidarności to prawie 2,8 mln zł.

Kolejny punkt, czyli działanie czwarte – organizacja wyjazdu obserwatorów na wybory. To jest działanie, które FSM realizuje na zlecenie MSZ każdego roku. W roku 2016 zorganizowaliśmy wyjazd obserwatorów na wybory parlamentarne na Białorusi – we wrześniu, na wybory w Gruzji – w październiku oraz na wybory prezydenckie w Mołdawii – w październiku i listopadzie, czyli na obie tury. Część obserwatorów została wskazana przez MSZ, część została wybrana w drodze konkursu. Wszyscy zostali w Fundacji przeszkoleni, również Fundacja zorganizowała te wyjazdy od strony technicznej.

Po wyborach zorganizowaliśmy spotkanie podsumowujące misje obserwacyjne, było ono okazją do wymiany poglądów, do dyskusji nad dalszymi krokami, nad tym, jak te wybory wyglądały, jak wygląda demokracja w tych krajach.

Kolejne działanie, czyli prowadzenie biura FSM w Kijowie w celu wsparcia decentralizacji na Ukrainie, było działaniem prowadzonym na podstawie memorandum o współpracy w zakresie wsparcia reformy samorządowej na Ukrainie, podpisanego między Polską a Ukrainą. W ramach tego działania wspieraliśmy organizacyjnie i technicznie

polskich ekspertów, którzy wyjeżdżali na Ukrainę w celu wspomagania strony ukraińskiej we wdrażaniu reformy decentralizacyjnej. W sumie takich wyjazdów zorganizowano pięć, a wzięło w nich udział dziesięciu ekspertów.

Dzięki temu, że mieliśmy przedstawicielstwo w Kijowie, zorganizowaliśmy bardzo dużo wizyt studyjnych, szkoleń i staży dla przedstawicieli ukraińskiej administracji centralnej, regionalnej, samorządów, ekspertów itd. To działanie było realizowane we współpracy z innymi donatorami, przede wszystkim ze stronami: kanadyjską i szwajcarską, które częściowo pokrywały koszty wizyt studyjnych w Polsce. Można powiedzieć, że był to jeden z elementów dzielenia się polskim doświadczeniem ze stroną ukraińską.

Kolejny punkt, czyli projekty realizowane na rzecz Ukrainy i Białorusi. To jest bardzo ważny kierunek działań Fundacji. Jeśli chodzi o Białoruś, to w ramach działań własnych Fundacji, we współpracy z partnerami polskimi i białoruskimi, zrealizowaliśmy 13 projektów na łączną kwotę 2,755 mln zł. Było to wsparcie dla instytucji i działaczy prodemokratycznych na Białorusi, działania w ramach obrony praw człowieka, wsparcie niezależnych mediów i dziennikarzy, wsparcie edukacji.

Jeśli chodzi o Ukrainę i działania własne, to była to realizacja projektu, częściowo finansowanego przez USA, pod tytułem „Obiektywny obraz procesów związanych z Układem o stowarzyszeniu między Ukrainą a Unią Europejską w ukraińskich mediach”. Jest to projekt, który pozwala ukraińskim dziennikarzom obiektywnie informować o stowarzyszeniu Ukrainy z Unią Europejską, o tym, co to stowarzyszenie daje Ukrainie, na jakim jest etapie. Ci dziennikarze brali udział w różnego rodzaju szkoleniach, warsztatach, wyjazdach, w trakcie których była im przekazywana wiedza i umiejętności dotyczące tej właśnie sfery działalności.

Ostatni punkt, czyli działanie siódme – prowadzenie centrum informacyjnego dla władz lokalnych w Mołdawii. Jest to centrum, które jest flagowym działaniem polskiej pomocy. Jest finansowane także ze środków innych donatorów poza MSZ. Działa od 2012 r. na podstawie „Memorandum of Understanding” podpisanego między stronami: polską i mołdawską. To centrum, które jest lokalnym przedstawicielstwem Fundacji w Mołdawii, wspiera przede wszystkim mołdawskie władze lokalne i organizacje pozarządowe w działalności na rzecz wzmacniania demokracji lokalnej. Centrum realizuje szereg działań. Głównie są to działania własne, które są realizowane poprzez program tzw. małych projektów, czyli dofinansowywanie różnych działań w całej Mołdawii, w miastach i na wsi. Są to projekty samorządowe i projekty organizacji pozarządowych. Wspieramy ich w realizacji projektów mających na celu nauczenie władz mołdawskich i samorządów pisania projektów, realizacji projektów, nawiązywania relacji z polskimi i europejskim partnerami, pomagamy w wypracowywaniu strategii rozwoju lokalnego.

To centrum działa bardzo dynamicznie i jest laboratorium współpracy z innymi donatorami. Jest bardzo aktywne i widoczne w Mołdawii.

Dziękuję, to wszystko, co chciałem powiedzieć. Jeśli będą jakieś pytania, to chętnie na nie odpowiem.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję bardzo panu prezesowi. Otwieram debatę. Czy ktoś chce zabrać głos? Czy ktoś chce zadać pytanie lub wypowiedzieć się na temat sprawozdania z działalności FSM? Nie ma chętnych. To ja chciałbym zapytać o programy realizowane w 2016 i wyprzedzająco o ich kontynuację w 2017 r., bo pan prezes piastuje swój urząd od drugiego kwartału br. Przede wszystkim chodzi mi o wsparcie wolnych mediów. Czy w tej mierze mógłby pan prezes coś powiedzieć, oczywiście w zakresie, na który pozwala charakter naszej dzisiejszej debaty. Czy może pan powiedzieć porównawczo, jak wsparcie to wygląda na tle innych programów? Jak wsparcie dla Białorusi wygląda na tle innych kierunków realizowanych przez Fundację?

Prezes zarządu FSM Maciej Falkowski:

Ten kierunek działań Fundacji jest w tym roku nie tylko kontynuowany, ale jest znacząco poszerzony. Wydaje mi się, że najlepszym wskaźnikiem jest budżet Fundacji, który w połowie, jeśli chodzi o media, polega na wsparciu dla Białorusi. Tylko dla białoruskich mediów, czy też mediów nadających na Białoruś. Natomiast jeżeli weźmiemy w ogóle

projekty realizowane na rzecz Białorusi, to jest to ponad połowa budżetu. To jest priorytetowy kierunek Fundacji. Jeśli miałbym mówić o swojej wizji i swoim kierunku myślenia, to uważam, że powinno być to kontynuowane.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję, pytałem dlatego, bo posłowie nie dość uważnie śledzą tę działalność, a FSM została powołana jednomyślnie przez Sejm po to, żeby realizować programy wsparcia demokracji w obszarach wrażliwych, przede wszystkim na terenie wschodniego sąsiedztwa Polski. To jest, w moim przekonaniu, niesłychanie ważna aktywność. Cieszę się, że ta intencja, która przyświecała parlamentowi, gdy powoływał Fundację do życia, jest nadal realizowana.

Czy pani minister chciałaby coś dodać? Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Joanna Wronecka:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, z przyjemnością chciałbym potwierdzić, że zależy nam na wykorzystaniu dorobku Fundacji. Może to są bardziej rzeczy techniczne, ale we współpracy rozwojowej są różne nowoczesne trendy i staramy się, także w obszarze Partnerstwa Wschodniego je wprowadzać. Oczywiście zasadniczym celem jest demokratyzacja, ale są różne drogi dochodzenia do demokratyzacji. Na przykład niezwykle ważną rzeczą jest przedsiębiorczość, czy tworzenie nowych miejsc pracy. W tej kwestii promujemy pewne standardy, więc ten obszar działalności chcielibyśmy poszerzyć. Wydaje mi się, że pan prezes, który jest wybitnym znawcą tego regionu, też się do tego przyłoży. Taką mamy nadzieję. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję bardzo, pani minister. Czy w tej sprawie ktoś z państwa posłów chciałby coś dodać? Jeżeli nie, to uznajemy, że wszystko jest jasne. Stwierdzam, że Komisja Spraw Zagranicznych zapoznała się ze Sprawozdaniem Fundacji Solidarności Międzynarodowej z działalności w 2016 r.

Czy w sprawach bieżących ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Nie ma chętnych.

Na tym wypełniliśmy porządek dzienny. Zamykam posiedzenie Komisji.